

Štampa 16. in 25. dne v mesecu.

Dvojici morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Član št. strokovnih organizacij,
prikličen št. strokovni komi-
teti za Slovenijo, dobivajo
list brezplačno.

Rekopis se ne vrača.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

Uredništvo in uprava
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562,
Telefon Interurban št. 3478.

Koliko vpliva v državi — toliko imamo pravice

Zakoni, ki zahtevajo od državljanov žrtve, pa bodisi materijalne, bodisi fizične prirode, mora stati za njimi sila, da se izvršujejo. Če bi se vprašalo, ali hočejo državljanji opravljati kuluk in bi se prepuščalo to prostovoljnemu prijavitelju za tako brezplačno delo — kaj mislite: Koliko bi se jih javilo? Ne pričaja mar borba okrog davkov, da je potrebna pretinja s kaznimi, če državljan ne bi hotel plačati davka? Minister financ mora imeti velik aparat davkarjev, carinikov, finančarjev itd., če hoče, da se davki in carine plačujejo. In ta aparat mora zopet imeti moč in pravico, da prisili državljanov, da plačuje davke. Če bi bilo dano kmetu na pristoje voljo, da prideluje tobak po svojem poštenju in časti in ga odda v državno skladišče, in če bi mu bilo dovoljeno, da kadilec kupuje 1 kg tobaka kar pri kmetu in to samo po 10 Din, a ne od finančnega ministra po 100 Din za kg — ali bi bil mogoč tobačni monopol in bi li minister mogel zaslužiti na tobaku za državo okrog osemsto milijonov dinarjev letno?

Državljan, bogat in siromašen, oba čuvata svojo lastnino, ker od tega zavisi njuno blagostanje. Malo je stvari za katere daje iz svoje lastne volje.

Isto načelo velja za vso takozvano socialno zakonodajo. To zakonodajo v vsej celoti lastniki kapitala smatrajo kot finančno obremenitev na sebi, ki jim zmanjšuje njihove zasluge. Niso kapitalisti zoper to, da bodo delavci odpočiti, Zdravi, močni za delo, zadovoljni in srečni v življenju. Ne, niso zoper to. Slajše in prijetneje bi bilo tudi kapitalistom, če bi mesto puntarskih, nezadovoljnih, lačnih in bolnih delavcev in delavk videli mirne in zadovoljne okrog sebe. Samo, da bi ta delavska sreča kapitalista prav nič ne stala in bi nekako padala z neba, pa bi bilo vse v redu.

Zakon predpisuje, da mora biti delavnica svetla in zdrava. To pa stane denar. Cenejša je navadna bajta ali klet. Zdrava delavnica — to je finančna obremenitev kapitalista.

Zakon govori: Delovni čas je 8-urni. To zmanjšuje zaslužek posameznim kapitalistom. Zaslužil bi mnogo več, če bi ne bilo teh nesrečnih zakonov, ki se mešajo v njegovo delo in branijo, da bi delavce držal na delu 16 ur.

Zakon pravi: Zaposlitvi ne smeš otrok pod 14 leti. Mnogo vajencev ne smeš imeti, nego primerno število pomočnikov. Zopet zmanjšanje zasluge. Mnogo več bi bilo, če bi se delalo samo z vajenci in ženskami in to po dnevi in ponoči.

A kaj je tisto delavsko zavarovanje drugega, kakor davek, ki ga morajo plačati kapitalisti. Kapitalist skrbi, da čim manje plača državi in občini, a plačevanje za delavsko zavarovanje mu je kakor ribja kost v grlu. Ne more je pogoltniti.

Za kapitalista je vsa socialna zakonodaja samo finančno breme in gleda, da se ga otresa kjerkoli more.

Kakor pri vseh davčnih bremenih, tako tudi tukaj, če se hoče, da se plača, mora biti k temu prisiljen. Ako hočete, da se izvršujejo zakoni, mora tisti, ki je na tem zainteresiran, neprestano siliti, da se izvršujejo. Mi-

„Za kruh, enakost in svobodo!“

Ivan Cankar je zapisal: »Jaz, ki sem dvanajst let bil delavec na polju slovenske kulture, sem se z dobro vestjo in z jasnim prepričanjem pridružil socialni demokraciji. Komur je do prave svobode in do prave kulture, bo storil isto!«

Lista zveze delovnega ljudstva je tista, za katero bodo 5. maja 1935 glasovali vsi ponižani in razžaljeni.

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE
sklicuje za dne 9. in 10. junija t. l. svoj

I. REDNI KONGRES

kateri se vrši v Kranju v društveni dvorani gostilne Semen.
Dnevni red:

1. Otvoritev kongresa in pozdravi gostov.
2. Poročila: tajniško, blagajniško in nadzorstveno.
3. Program za bodoče delo.
4. Sprememba pravil.
5. Sklepanje o pravilnikih:
  - a) zvezin pravilnik o dolžnostih in pravicah članstva;
  - b) pravilnik oblastnih odborov;
  - c) pravilnik o podzvezah.
6. Volitve upravnega odbora in nadzorstva.
7. Predlogi in slučajnosti.

Radi volitev delegatov za kongres in drugih podrobnosti, bodo podružnice in članstvo obveščeni s posebnimi okrožnicami.

Koman Ivan, predsednik.

Jakomin Lovro, tajnik.

NAZNANILO.

Vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije v Zagorju sporoča tem potom vsem podružničnim vodstvom ZRJ, da je v ozirom na predstoječe volitve v narodno skupščino sklenilo, da se za na 14. aprila t. l. določen kongres ZRJ ne bo vršil, temveč šele po volitvah, dne 12. maja t. l.

Prosimo, da se vzame to na znanje.

Vodstvo ZRJ, Zagorje ob S.

nister financ vsak dan z ogromnim aparatom skrbi, da se izvršujejo davčni zakoni. A za izvrševanje socialnih zakonov ni nobenega posebnega prisilnega aparata.

Imamo, boste rekli, Inspekcijo dela in imamo OUZD. Da, delavsko zavarovanje je edino, ki se še najbolje od vseh socialnih zakonov izvršuje. Izvršuje se pa samo zato, ker ima aparat, ki izsiljuje plačilo prispevkov. Inspekcija dela pa, ki je prisilni organ za izvrševanje ostalih zakonov je tako slaba, tako maloštevilna, — da za te zakone ni stvarnih garancij, da bi se izvrševali.

Mi hočemo, da se Inspekcija dela občutno poveča. Hočemo, da tudi ostale oblasti v državi, v prvi vrsti politična oblast, skrbe, da se socialni zakoni izvršujejo. Za to treba neprestano in vsak dan zahtevati in je na dnevnem redu neprestani spor. Ti spori izzivajo tisoče pritožb od strani delodajalcev. Prepovedalo se je nočno delo v pekarnah. Kakor hitro se kaznuje tiste, ki ta zakon kršijo, lete pritožbe mojstrov zoper te kazni in odredbe.

Vse se naposled pokaže tako: Kdo ima več vpliva na višje državne oblasti, ki nižjim odredajo, kako naj delajo, ta zmagaja. Ko delodajalci pritisnejo na poslance in poslanci na ministre — tedaj organi oblasti nič ne zapazijo, kako delodajalci kršijo socialne zakone.

Minister za telesno vzgojo g. dr. Auer je imel minulni četrtek po radiu govor o skrbi za telesno vzgojo naroda. Izjavil je, da je to važna naloga države ter se v nadaljnjem govoru bavil z nalogami mlade generacije, orisal vzgojni pomen sporta, Sokolstva, gasilstva itd. Na koncu svojega govora pa se je g. minister bavil z

Celokupna socialna zakonodaja v državi velja samo toliko, koliko delavci kot razred pomenijo kot političen faktor v državi. Zaman je kričati: zakon, zakon — ne kršite zakona. Koliko moči, — toliko pravice, to pravilo velja za delojemalce in delodajalce. Če obstoje močne in velike delavske organizacije, gospodarske, strokovne, kulturne in politične, če je delavski tisk močan, če je delavstvo močno zastopano povsod, a posebno v Narodni skupščini, ko se vse to bori, kriči, pritiska — tedaj šele se ustvari potreben organ, ki prisili izvrševanje socialne zakonodaje.

Delavci in nameščenci! Hočete, da se izvršuje socialna zakonodaja? Hočete svobodo organiziranja in neovirane borbe za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev? Hočete zaščito delovne moči vaše, vaših delavk, vašega zdravja, življenja vaših otrok — tedaj dvignite svoj vpliv, ugled in vpliv v državi na vrhovne državne oblasti.

Za to je sedaj dana priložnost v volitvah v Narodno skupščino. Ne ostanite brezbrizni. Delodajalci bodo šli volit, ker vedo, da s tem jemljejo v svoj zakup gospodarstvo v državi in bodo skrbeli, da tega vi ne dobite! Zato tudi vi vsi kakor eden, na volišče in vsak izmed vas naj bo agitator in volilec za svojo, našo, listo, za listo zveze delovnega ljudstva.

Dr. Živko Topalović.

zakonom o sportu. Tozadavni osnutek je bil te dni dostavljen sportnim organizacijam v pretres. — Svoj govor je g. minister zaključil z naslednjimi besedami: Kakor ima vsaka narodnost svojo karakteristiko v narodni noši, v narodni umetnosti, v pesmih in melodijah, tako ima tudi svojo karakteristiko v sportu.

Bodite ljudje in ne samo hlapci

Zadnjič smo opisali težave in njih vzroke, s katerimi se ima boriti delavski zaupnik pri pravilnem izvrševanju njegove funkcije. Danes hočemo nekoliko opisati žalostno, da ne rečemo naravnost sramotno razmerje, ki vlada med rudarskim delavstvom in žal velikim delom njegovih nadzornih organov, in to od najnižjega do najvišjega akademsko naobraženega inženjerja. Nočemo s tem delati nikomur krivice in čast tistim, ki se jih ne tiče; ali vendar z ozirom na tiste, ki so dali zato povod, smo dolžni, da povemo, kar ni pravilno, z željo, da nas tudi ti razumejo.

Brez dvoma mora biti vsakemu pametnemu človeku jasno, da če je kje, je v rudarstvu tako delavska kakor služba nadzornih organov zelo težka. Visoke so zahteve kapitalističnih interesov, ki jih stavijo podjetniki na oba dela. Tudi okoliščine, v katerih rudar in njegov nadzorni organ svoj poklic vršita, so take, da bi ju morale prej spajati, kakor pa razdvajati. Zakaj za oba velja pregovor: rudar gre v jamo živ, a če pride iz nje, ne ve. To mislimo, da bi praviloma morala oba razumeti. Razumeti bi pa tudi morala, da sta drug drugemu potrebna in da eden brez drugega prav nič ne pomeni.

Vendar kakor nam vsakodnevno doživetje dokazuje, temu ni tako. Opazovalec bo namreč takoj opazil, da med rudarji in njihovimi nadzornimi organi ni tiste stanovske harmonije, kakor bi iz človeškega stališča bila želeli. Le preveč se kaže neka odtujenost, neko gledanje z višine, ali pa v višino. Izgleda, kakor da sta to dva popolnoma tuja elementa, ki se med seboj sovražita. V delavcu se vedno vzbujata neki strah in mrznja pred njegovim predpostavljnim in nasprotno, ti pa zopet s prezirom gledajo na delavca kot na neko manjvredno bitje.

Pa zakaj to? Že pokojni I. Cankar nas je imenoval, »da smo narod hlapcev«. To je žal tudi res. Ali pa da morajo biti nad hlapci še nadhlapci, to pa res ne vemo, če je potrebno? Marsikdo bo ugovarjal, češ, da je težko delati s primitivno izobraženim in spravitvi to v sklad z višje izobraženim. Res je, da je mnogo resnice na tem tudi med rudarji. Ali sedaj nastane vprašanje, če so rudarji tudi tega sami krivi? Mislimo, da ne bo krivično, če trdimo, da je v tem največ krivde na strani inteligentnejših, ki se ne potrudijo iskati potov za premostitev te difference, temveč še obstoječe rahle vezi rušijo z nepravilnim postopanjem napram delavstvu.

Kaj bi se torej moralo ukreniti, da bi oba dela prišla do svoje višje stanovske vzajemnosti in s tem tudi do olajšanja v svoji težki službi. Prvo, kar bi se moralo zgoditi, bi bilo to, da bi bili nadzorni organi predvsem izvršilci svoje službe in nikakor pa ne priganjaji za gotovo politično skupino. Zakaj zavedati bi se morali, da s tem, če že mora delavec prodati podjetniku svojo fizično silo, še ni prodal svojega prepričanja. To naj ostane vsakomur svobodno. Zato je skrajno žalostno, če se neki inženjer dovoljuje volilne govore držati rudarjem za gotovo politično skupino. Imamo mnogo slučajev, da delavstvo službeno in materielno trpi radi tega, ker si ne pusti svojega prepričanja vzeti. S tem, go spodje, nehajte!

Nadalje vemo, da so nadzorni organi dolžni vsa dela nadzorovati in nosijo zato tudi odgovornost pred podjetjem in rudarsko oblastjo. Vendar zavedati bi se morali pri tem, da ta dela vrše živa bitja, delavci rudarji in da je njih dolžnost, tudi skrbeti za varnost njih življenja. Ne samo vpiti za storitvijo, temveč tudi gledati, če se delo v redu in propisno vrši. Najmanj prav je, in najbolj žalostno od teh gospodov je, in če so pri tem še inženjerji, to, da če se delavec radi krivic, ki se mu gode, kje pritoži, potem ga pa ti gospodje zasledujejo, mu grozijo v mnogih slučajih tudi pri zaslužku zapostavljajo in končno gledajo, da se ga pri prvi priložnosti iz obrata znebijo. Žalostno in resnično, a to se dogaja.

Napisano s škarjami Davki

Kmet je po in nesposobni politiki JNS postal tak revež kakor še nikoli. Medtem ko se neznansko padle cene vsem kmečkim pridelkom, živini in lesu, medtem ko se prepuščevalci že prav norčujejo iz kmeta, je pa davčna obremenitev še — narasla. V tem pogledu se jasno vidi, da so tisti, ki so bili toliko let na krmilu kot edina monopolna stranka, vodili protiljudsko politiko na vseh področjih.

Medtem ko so ščitili kapitaliste z visokimi carinami, ki tišče delovno ljudstvo še skoro bolj kakor direktni davki, so se pri »uravnavanju« vsakega proračuna spomnili na kmete in delavce, seveda tako, da so jih še malo bolj pritisnili.

Pri vsem tem se jasno kaže to, da se davčna politika mora spremeniti le s sodelovanjem kmetov in delavcev. Kajti, če se hoče izpremeniti davčna politika v korist delovnega ljudstva, se ne more ločeno razpravljati in obravnavati kmečko vprašanje zase in delavsko zopet zase. Glavna razlika je v tem, ali se vodi kapitalistična ali protikapitalistična gospodar. in davčna politika.

Pod samopašnim režimom JNS ni imelo delovno ljudstvo nobenega vpliva, zato se je vsa davčna politika vodila proti njemu. Kakor je bil kmet težko obremenjen, tako je bil delavec še bolj in tudi pri delavcih so se iztirjavali davki tako, da so bili delavci z najnižjimi plačami najbolj prizadeti. Tako je plačala delavska družina z letnim zaslužkom 12.000 Din te-le davke:

Tako postopanje smatramo za absolutno zgrešeno in gotovo ubija ugled nadzornih organov med delavstvom samim. Tako postopanje je rušilec zdravih odnosov med delavstvom in njimi in je v škodo obeh. Ni dovolj, če se išče lujskače zunaj obrata, temveč jih je treba najprej v obratu samem iskati. Zato si dovoljujemo gg. predpostavljenim vljudno svetovati, da naj s takšnim postopanjem prenehajo, a rudarjem pa svetujemo več izobrazbe, več samozavesti in mnogo več čuta za razredno strokovno organizacijo in medsebojno solidarnosti.

Vsem skupaj pa, ne bodimo vedno hlupci nad hlupci, temveč postanimo že enkrat ljudje.

uslužbenški davek	Din 200.—
zgradar. (kot najemnik)	Din 260.—
carine in trošarine	Din 550.—
monopolska bremena	Din 480.—
davek na posl. promet	Din 180.—
carina na obleko, obutev	Din 100.—

Skupaj Din 1770.—
torej brez taks znaša obremenitev nad 15,5 odst. zaslužka.

Z visokimi carinami in napačno uvozno in izvozno politiko so ubijali cene in zapirali pot poljedelskim pridelkom, a dražili so industrijske izdelke, pri tem pa še zniževali delavske plače.

V prihodnji razpravi bomo na praktičnih primerih pokazali, kako se je zboljšalo življenje kmetov in delavcev v tistih državah, kjer se je vodila ljudska politika po smernicah, kakor jih zahtevamo tudi mi v svojem programu, kjer pravimo:

Kmetom in obrtnikom se mora z združeno organizacijo in smiselno davčno politiko zagotoviti primeren in pravičen zaslužek za njihovo delo ter jih zavarovati pred vsakim izkoriščanjem tako s strani industrijskega kakor finančnega kapitala.

Stvarno potrebni življenjski minimum je treba oprostiti vseh davkov, a davčna bremena za državo in samouprave je treba določiti progresivno, to je sorazmerno po bogastvu in dohodkih. — Malega človeka je treba razbremeniti, obremeniti pa kapitaliste.

En milijon dinarjev odškodnine za poplave je sprejel samo — eden!

Beograjske »Narodne novine« od 9. marca 1935 prinašajo pod naslovom: Milijon dinarjev odškodnine radi poplave zemlje je prejel Nikola Uzunović. On je ustvaril zloglasni davek leta 1926 za poplavljenca, katerega je plačevalo vse uradništvo veliko let, sledeče:

»Na čelu vlade je bil leta 1926 g. Nikola Uzunović (zadni predsednik JNS. Op. ur.). Takrat so bile v naši državi velike poplave. Ker je pašaluk Uzunovića klasičen, je bilo nujno potrebno poplavljenca pomagati. In vsa polja so žrtve za poplavljenca. Največje žrtve so bili uradniki. Njim se je leta in leta odtegovalo od plače 10 odst. za fond, iz katerega so bili odškodovani poplavljenca.

Ali veste, kdo je prvi prejel pomoč iz tega fonda? Ali veste, kakšno pomoč in na naslov česa?

Prvo pomoč je prejel Nikola Uzunović, prvo pomoč en milijon dinarjev, a to na naslov odškodnine, ker so mu poplavljenca polja »okoli Niša na vse štiri strani«. Ta pomoč mu je

bila takoj izplačana. Bila pa ni zadostna, da bi popolnoma odškodovala g. Uzunovića, ker se je poplavljenec izplačevala le ena petina, oziroma šestina škode.«

Članek opisuje nato neizmerno bogastvo g. Uzunovića in se ne izraža prav nič laskavo o zadnjem predsedniku JNS. Če so navedbe lista točne in tega ne dvomimo, potem je dovolj vzroka, da pravimo: takih rodoljubov ne potrebujemo!

Čudimo pa se, da se je toliko drugih tudirodoljubov celo pri nas tako krčevito oklepalo tega gospoda in celo izposlovalo, da se je njegova slika ovekovečila na legitimacijah JNS, katere nekateri še danes tako skrbno čuvajo. Ali ti gospodje niso vedeli o tej lepi podpori? Ali ti gospodje niso nič vedeli, koliko so prejeli drugi poplavljenca?

Rodoljubov, ki bi za en milijon dinarjev preskrbeli še lepše slike narodu in še lepše legitimacije, imamo dovolj, želimo pa, da bi nastala še ena poplava in da bi pri tej poplavi vsi taki rodoljubi — potonili.

Sakrrrment:

In zgodilo se je . . .

In povem vam: Prvi bodo poslednji in poslednji bodo prvi. . .
Iz knjige knjig.

Trnjeve žice so bile okrog nas in zganiti se nismo mogli, ker na vsakem koraku se je prežalo na preglasnega govornika, na pravico iskajoče se je gledalo z razjarjenimi očmi.

Vstajale so grupacije, »mogočni pokreti«, razobešale so se zastave, velikanski plakati so govorili, množice ljudstva so se zgrinjale in govorniki so govorili gromovite besede. In kdo bi ne verjel, da se bliža novi čas, ko je vstalo vse tisto razžaljeno, ki nosi kravate in stiška pesti.

Kdo bi ne verjel?
Eh, delavstvo ni verjelo. Gledalo je, oprezovalo, zmajavalo z glavami:
»Niso pravi . . . Samo piš vetra so. Odcedek burje, ki vrši v ljudstvu.«

In zgrajali so se vsi v kravatih, pomenljivo pripominjali, pazite, da ne bomo šli preko vas, da ne bo prepozno in tako dalje . . .

In zgodilo se je, da je bilo res vse le piš burje. Kajti ostalo je — nič!

Pa se je razpustila Narodna skupščina. Razpisale so se volitve. Dala se je vsaj nekaka možnost, da se zrahljajo žične ovire. In glejte, delavstvo se je zganilo, raztegnilo

svoje mišice in se zamajalo kakor valovje.
»Volili bomo«, je vstal klic tisoče tisočih. »Svojo listo, listo delovnega ljudstva bomo postavili in bomo volili. In videli bomo koliko nas je v resnici in kateri smo, ki smo.

In zgodilo se je v nedeljo, dne 17. marca 1935, dan pred obletnico Pariške komunne. Rdeči plakati, ponos vzbujajoči so pozdravljali vsepovsod mimogredoče in govorili:

»V nedeljo, 17. marca 1935 ob 10. uri dopoldan v veliko dvorano hotela »Union«. Vsi, kar vas je, ker prvi smo z volilnim zborovanjem in dvorana »Uniona« mora biti premajhna.

In bila je premajhna.
Ko sem gledal ulice: Gosposvetsko, po kateri so v gostih vrstah druga za drugim dračla koleza iz Tržiča, Kranja, Medvod, št. Vida, Tacena, Vodice itd., itd., ko sem gledal procesijo po Tyrševi cesti, po Sv. Petra cesti, ko sem videl gostoto na Miklošičevi cesti, katero je požiral veliki obokan vhod v Union in dvorano, nisem mogel kaj, da ne bi prečerno, po fantovski zavriskal. Kaj mi mar, če sem kršil cestni red.

V dvorani »Union« pa je vrelo. Kakor voda v kotlu. Glava pri glavi, gosto, kakor da so posejane. Vsa kotiček je napolnjen. Vsa stojišča natlačena. Balkon pretesen. Stranska dvorana polna. V veži ni prostora. Strelci morajo stati zunaj. Mnogi, vse nevoljni, morajo oditi. Kdor je prej prišel, je mlet, je obveljal pregovor.

V tej množici je bilo živahno, bučalo je

Upor zaradi mobilizacije

Mnogo naših ljudi aretiranih in zaprtih.

V listu »Istra« citamo:

Gorica, marca 1935. — (Agis). — V neki vasi blizu Kobarida so italijanske oblasti izvršile številne aretacije v veliki večini mladeničev. Točen vzrok teh aretacij nam prav za prav ni znan. Kakor pa se domneva in kakor se širijo govorice, so bili aretirani fantje, katere so nameravale italijanske oblasti poklicati pod orožje in jih poslati v Abesinijo. Ker se je vest o nenadni in bližajoči se vojni z Abesinijo takoj razširila po vsej deželi, je to izzvalo upravičen strah, posebno pa še pri našem ljudstvu, ki je svetovno vojno občutilo tudi na

svoji koži. Ker so postale italijanske oblasti pozorne na to razburjenje so smatrale, da je to prvi pohod za odpor proti mobilizaciji in so zato ukrenile vse, da bi ga preprečile. Kot že omenjeno nam ni znano, če je sploh prišlo do kakega upora in je bilo gotovo s strani italijanskih oblasti napačno tolmačeno. Takoj so bili alarmirani karabinjerji in vojaštvo. Ti so prišli skupno s tajnimi policaji goriške kvesture na kraj dozdevnega upora, kjer so takoj pričeli z aretacijami. Aretirali so vse mladeniče in jih s tovornimi avtomobili z vso naglico odpeljali v zapore.

Matere in žene se upirajo in ne puste, da bi šli njih moške in sinovi v klanje

»Istra« poroča:

Trst, marca 1935. (Agis).

V tem času se razvijajo dogodki okoli vprašanja vojne z Abesinijo. Razpoloženje italijanskega ljudstva je vsled tega skrajno napeto in odpor narasča zlasti med ženskami, ki še edine lahko kaj več povedo in tučijo storo. Prvo kar je bilo dekret, ki ga je izdalo ministarstvo vojne, da se ne sme poročati o vojni ničesar drugega kot to, kar odobri in cenzurira ministarstvo vojne. Dalje je bilo skupno 1500 vrst uvoznih artiklov podvrženih kontroli.

V Genovi so med drugim 22. febr. t. l. vkrcali na ladjo »Nazario Sauro« 1300 brezposelnih delavcev za Afriko, kjer naj bi gradili mostove, ceste in slično. Kot pišejo časopisi, gredo ti in drugi delavci prostovoljno v Afriko. Res, gredo »prostovoljno«, ker bi sicer umrli od lakote v Italiji sami. Fašizem spelurira na to prostovoljnost, kot tudi na prostovoljnost milicije, katere člani, večinoma delavci in kmetje, so bili prisiljeni vsled lakote oblačiti črne srajce. Prizori, ki se odigravajo ob »slovesnih« vojaških transportih so večkrat nepopisni.

Matere in žene se upirajo in ne puste,

da bi šli njih moške in sinovi v klanje. Upori so večkrat in pri mnogih vkrcavanjih le s silo zatrti in povsod skušajo že naprej organizirati s plačanci manifestacije, da vsaj na ta način zakrijejo prvo sliko. V Caltanissetti je prišlo do sedaj do enega prvih in največjih uporov proti tej vojni in izbruhnila je generalna stavka v žvepljenih rudnikih, kar je ustvarilo v mestu zelo napeto stanje. Zanimivo je citirati sledeče iz nekega pisma iz Caltanissetti, kjer pravi mati, ki piše svojemu sinu v emigracijo:

»Pišem ti z zamudo, ker je tu pravi pekkel že osem dni. Svet se je spremenil kar na mah. Morda ti ne razumeš vsega, ker si predaleč. Mojeja sina letnika 1911 so klicali v vojno in bi že pred tremi dnevi moral oditi, toda v žvepljenih rudnikih so pričeli stavkati in od tedaj dan in noč hodijo moške in žene na kolodvor in ne puste, da bi njih sinovi odpotovali. Do danes se še ni moglo dobiti kruha in »pašte«. Trgovine so zaprte. Ne ve se kako se bo končalo.«

Te božne slike iz stare Italije ne povedo sicer vsega, a podajajo nam lahko v razumevanje resničnega položaja marsikaj, česar sicer ne bi mogli razumeti niti vedeti.

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Moste.

Odbor Saveza Metalnih Radnika Jugoslavije, podružnica Moste, Vam sporoča, da se je vršil v nedeljo, dne 3. marca 1935 v veliki dvorani Delavske zbornice, šesti redni letni občni zbor. Izvoljen je bil sledeči novi odbor: Predsednik: Galof Albin, žel. strugar, Tovarniška ul. 24, Moste; namestnik: Bešter Alojz, ključavničar, Perovo št. 10, Kamnik; tajnik: Mrzlikar Franc, žel. strugar, Keseze št. 5, Ljubljana VII; namestnik: Dečman Edo, žel. strugar, Ob železnici 1, Moste; blagajnik: Krusec Rudolf, ključavničar, Ob železnici 1, Moste; namestnik: Kastelic Alojz, ključavničar, Valentin Vodnikova 20, Moste. Odbor: Povše Josip, delavec, Ob železnici 1, Moste; Strašek Alojz, delovodja, Ob železnici 16, Moste; Fink Silva, delavka, Uršičev Štračen 37, Ljubljana; Maček Pepca, delavka, Sp. Zadobrova 34, pošta D. M. v Polju. — Kontrola: Verbič Adolf, mizar, Zvezna ul. 1, Moste; Hrastar Anton, ključavničar, Predovičeva ul. 42, Moste; Tomšič Ivanka, delavka, Sp. Kašelj 20, pošta D. M. v Polju.

Jesenice.

Zadnje dni meseca februarja t. l. je bilo sprejetih v tovarno Kranjske industrijske družbe okrog 20 novih delavcev. Kakor pri prejšnjih, je bilo tudi to sprejemanje novo razočaranje za one družine, ki imajo v svojem družinskem krogu po enega ali več brezposelnih. Istotako so bili razočarani skoro vsi brezposelni domačini radi sprejema pripotovanih tujecev v delo, med tem, ko oni že dolgo in še vedno zaman čakajo zaposlitve in kruha na rodni tleh. Če se dogajajo pri sprejemanju v delo tako gorostasne krivice napram domačemu življu in ravno iz vrst onih narodnih krogov, ki so še nedavno pisarili v časopisih o zatiranju domačega delavstva, potem ima to razočaranje tudi svojo podlago. V informacijo javnosti navajamo tu za primer dva slučaja, ki nazorno prikazujeta tendence KID. V enem slučaju namreč je bil nekdo, ki je imel delo in za-

služek pri državni železnici na Jesenicah, sprejet v tovarno še predno je utegnil obracunati pri drž. železnici. V drugem slučaju pa eden, ki je bil prijaven bil sprejet, najbrže radi tega, ker v svojem pomanjkanju ni tako spreten žogobrc, kakor njegov konkurent v prvem primeru. Iz teh dveh primerov moramo soditi in sklepati, da se tudi pri sprejemanju že pričenjajo protokolje, kakor so se razpasle po vojni dobi vsepovsod, in da ima tudi to podjetje s temi izbranimi svoje tajne načrte v ozadju. Morda bo izmed bralcev kdo imel pomisleke, češ, sa imajo delavski zaupniki po določbi § 6 poslovnika pravico posredovati tudi pri sprejemanju v delo, kar je iz vidika poznanja socialnih razmer v tovarni zaposlenih družinskih očetov gotovo tudi umestno. Res je to, toda pri nas si lastijo to pravico posredovanja in priporočanja že vsi od vsakega župnika do najnovejšega a posredovanja zaupnikov organi podjetja — kljub toliko že zatrdjevanim upoštevanju — enostavno odklanjajo. Značilno pri tem je tudi to, da organi podjetja na eni strani posebno v prisotnosti državnih organov radi zagotavljajo lokalno upoštevanje delavskih zaupnikov, kakor tudi spoštovanje socialne zakonodaje sploh, v kar pa mi zelo dvomimo in to iz zadržanja organov podjetja, ki že nekaj časa sem pri sprejemanju v delo odklanjajo marksistično opredeljene brezposelnosti, kakor tudi tendence proti Savezu metalnih radnika Jugoslavije, čeprav ima to udruženje po § 35 zak. o zaščiti delavcev svojo legalno pravico do obstoja.

RUDARJI

Kočevje.

Kaj je to krščanska ljubezen do svojega bližnjega, se vidi na rudniku Kočevje, kako to izvršuje gospod nadpaznik s tem, da »pošteno« priganja delavce, da morajo delati v dežju. Delavstvo je hotelo iti domov, ker je deževalo, a gospod je rekel: Ne gremo domov, delat gremo. In delavstvo je moralo

zamolklo, kakor skrit gorski hudournik. V oče vseh je sijala zavest, da so enkrat zopet na mejdanu, na poprišču svojega lastnega jaza, ki se je strnil v velik, silen in mogočen MI, ki je napolnil velikansko dvorano in šteje nad 5000 glav. 3500 jih je bilo natlačeni v dvorani, na balkonu, čez 500 jih je bilo v stranski dvorani in na hodnikih, čez 1000 jih je moralo stati zunaj ali pa odhajati.

Take množice delovnega ljudstva Ljubljana ni videla z lepa. In zadnja leta sploh ne, četudi je »Boj« v prvih dneh, kakor enodnevna, zrastle v višine in širine.

Na tribuno je stopil akcijski odbor z referentom sodr. dr. Topalovičem in sodr. Stane Likarjem. Ploskanje, grmenje neodoljive proletarske sile je glušilo vzdih. Na balkonu pa so zaorili akordi pozdrava:

»Zdravi hrabri bojevniki . . .«

Delavska godba »Zarja« je pozdravljala vse navzoče in njeni akordi te mogočne, borbene pesmi-pozdrava, so dvignili tisoče s sedežev. Strumno, kakor vojaki so stali vsi, a akordi godbe so pozdravljali in pozivljali:

»Zdravo hrabri bojevniki,

proletarci zdravi nam

solidarnim in pogumnim

sveti vedno zmaže soj . . .«

Ploskanje, kriki navdušenja. Vsa dvorana je bila kakor mogočno valovanje proletarske sile in moči, ki se je zbrala, da pove svetu in vsem svojo voljo.

Predsednik, sodrug Sedej otvori zborovanje. Pozdrav so njegove besede, vzpodbuda njegov glas in prepričevaloče je na kratko naslikal položaj delavstva in trpljenje, ki ga je moralo in še mora prenašati delovno ljudstvo, ko laži nacionalizem in fašizem uveljavlja svojo laž.

Odpor nezadovoljstva je zlomil 5letne laži in povsod se zbira delovno ljudstvo, da glasno in odločno demonstrira za vse krivice in manifestira za preureditev gospodarskega in političnega življenja v državi. Tu smo se danes zbrali takorekoč iz cele Jugoslavije, na tem prvem volilnem zborovanju, in na nas gledajo vsi, da nas gledajo tudi naši nasprotniki. Glejajo in pazijo in čakajo, pričakujejo, da bi se morda ne pojavilo kje kakšno nesoglasje, ker so tega med delavstvom vajeni in jim je to nesoglasje polnilo blagajne v kljub krizi, da bi tako zopet želi svoje procente.

Kriki so zaorili po dvorani:
»Fej! . . . Tega ne bodo dočakali. Mi smo edini. Doli fašizem!«

Predsednik pa je nadaljeval:
»Tako je! Govorim vam, govornim v imenu vsega delovnega ljudstva, da tega ne bodo dočakali.«

»Ne, ne bodo nikdar!« je zaorilo po dvorani kakor bi zabučal vihar.
5. maja bomo pokazali, da smo in da bomo povedali vsem, da hočemo naše pravice, da nečemo fašizma.«

Zopet je gmelo:
»Doli s fašizmom vseh oblik!«

delati vso premočeno po pol šihla. »Leistung« pa ni moglo dati. Ko so šli zaupniki posredovati, jim je odgovoril, da neče nič z njimi imeti. Povemo to vsej javnosti, da bo videlo, kakšna je to krščanska ljubezen. — Ko pa sije sonce, pa ti ubogi rudar lahko ostane doma, da se greješ in si zdraviš revmatizem, ki si ga prej v dežju dobil. Ničče te ne sili delat. Zaupniki bodo to prijavili na druge instance, mi vsi pa se bomo še močneje organizirali.

SPLOŠNA DELSTROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Vevče.

»Splošna del. strokovna zveza« v Vevčah je imela svoj 11. redni občni zbor dne 10. marca t. l. v o. g. prostorih Zadvoj 74, na katerem je bila nad vse pričakovano udeležba zares sijajna. Že pred določeno uro je bila dvorana polno zasedena, tako da je že pred začetkom tudi stojišč primanjkovalo. Centralo je zastopal njen predsednik Koman. Vsa poročila so bila kratka in stvarna, tako, da je sleherni mogel razvideti, da je stremenje organizacije usmerjeno res tja, kamor mora biti. Da zasleduje organizacija — poleg tega, da vrši vse intervencije, odposilja apele in proteste na merodajna mesta, — tudi cilj končne ureditve človeške družbe, tako, da bo v njej sleherni imel zagotovljen svoj obstanek. Poročila, kakor: predsednikovo, tajnikovo, blagajnikovo in nadzornega odbora so navzoči sprejeli brez debate na znanje. Sodrugi Koman je podal kaj stvarno poročilo o delovanju centrale, iz česar je bilo razvidno, da kljub temu, da smo v dobi krize, delamo z aktivno, radi česar lahko popolnoma zaupamo v svoj strokovni pokret, ki je edini garant za ohranitev dosedanjih pridobitev in za priobritev novih dobrin. Absolutorij je bil zglasovan soglasno.

Pri volitvah novega odbora so bili izvoljeni sledeči sodrugi in sodružice: Predsednik Rance Franc, podpredsednik Kocjančič Franc, tajnik Mazorec Josip, blagajnik Vodnik Viktor; odborniki: Manolt Anton, Gorše Franc, Vidergor Fani, Smrekar Karol; v nadzorstvo: Perčič Jože, Sorša Melhior, Kocjančič Franc; namestnika: Mihelčič Ivan in Vidergor Srečko. Odbor si je nadel nalogo, da bo z vso svojo avtoriteto deloval na tem, da se razmere v tovarni izboljšajo v prilog delavstva. K temu poziva vse članstvo in ono je dolžno, da privede v organizacijo tudi ostale neorganizirane delavce, da se tako ojači borbeno fronta, ki bo le s pomočjo in podporo vsega delavstva postala silna in bo mogla klubovati vsem kar bo od nje zahteval čas in razmerje. Predsednik s. Rance je zaključil občni zbor točno ob 12. uri z apelom, da gremo na delo in le tako bomo želi tudi uspehe.

Litija.

Podružnica Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije v Litiji je imela 16. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni Lindtner svoj 1. redni letni občni zbor. Funkcionarji podružnice so podali o delovanju podružnice izbrana poročila, iz katerih je bilo razvidno, da vrši podružnica z vso vneto težavno nalogo za izboljšanje delavskega položaja. Za centralo je poročal njen tajnik s. Jakomin, ki je obrazložil delovanje centrale in drugih podružnic, ter dal smernice za bodoče delo. Soglasno je bil za tem izvoljen sledeči odbor: predsednik Podlipnik Franc; podpredsednik Rakar Franc; tajnik Vuk Viktor; blagajnik Videmšek Ivan; odborniki: Kastelic Fanni, Strniša Franc, Brajnik Andrej, Planinšek Pepca, Dolšek Fani; kontrola Zupan Ivan, Horjak Rudo in Frumen Alojz. Udeležba na občnem zboru je bila polnoštevilna, kar najbolj dokazuje, da se delavstvo v Litiji zaveda važnosti strokovne organizacije, ker je le potom nje moč priti do ureditve in izboljšanja težkega delavskega položaja.

Ptuj.

11. marca t. l. se je vršil v Ptuj izredno dobro obiskan sestanek podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, na katerem je centralni tajnik iz Ljubljane poročal o položaju delavstva in nalogah delavskega pokreta. Podružnica v Ptuj, ki zelo lepo napreduje, ima v vseh važnejših podjetjih pokrenjene akcije za izboljšanje delavskega

položaja in ureditev službenega razmerja s kolektivnimi pogodbami. 12. t. m. se je v podjetju Reinhard vršila razprava, ki se jo je poleg zastopnika centrale in Delavske zbornice udeležil tudi predsednik podružnice s. Herzog, kakor tudi delavski obratni zaupniki. Sklenjena je bila kolektivna pogodba, s katero se v podjetju urejuje delovni čas, vpeljalo se je plačevanje na uro in uredilo vse ostalo službeno in plačilno razmerje. Pogodba je stopila 18. t. m. v veljavo in je odpovedljiva na 6 mesecev.

Kolektivne pogodbe bo treba skleniti tudi po drugih podjetjih, da se službeno razmerje uredi, ter da delavstvo natančno ve, kaj mu za njegovo težavno delo pripada.

Moste.

Dne 15. marca 1935 je za vedno zatisnil svoje trudne oči naš dolgoletni član in odbornik, sodrug Jančar Leopold. Bil je neustrašen borec za delavske pravice. Tudi v času, ko je delavstvo kemične tovarne iskalo svojo srečo v drugih organizacijah, je naš s. Polde ostal zvest ter vstrajal v delavski organizaciji SDSZJ. V nedeljo, 17. marca se je vršil pogreb ob velikem številu sodrugov in sodružic iz bližnje in daljne okolice. Na njegovo domo se je poslovil od njega podpredsednik SDSZJ, sodrug Melke Mihael, ki je v ganljivih besedah spominjal našega marljivega in zavednega Poldeja. Na to se je začel sprevod, ki so ga krasili kratki venci z rdečimi trakovi in napisi. »Nepozabnemu sodrugu v zadnji pozdravi!« Pred krsto je svirala godba »Svobode« iz Dobrunj. Za krsto pa so korakali najprvo svojci, z njimi pa ogromno število sodrugov iz kemične tovarne in ostalih obratov. Pri odprtem grobu se je poslovil od njega v imenu »Svobode« iz Dobrunj s. Moškerc, ki je v svojem govoru poveljeval vrednost dela, na drugi strani pa grajal današnji kapitalistični družabni red, ki radi njihovih krivic gre toliko mladih življenj v prezgodnji grob. Dragi sodrug Polde, v najtežjih časih si nas zapustil, ki tako potrebujejo borec za delavske pravice, enakih kot si bil TI! Ali neizprosna smrt ne prizanaša ter te je ugrabila in iztrgala iz naših vrst. Kakor pravi pregovor, da dobi grobo, slabi pa ostajajo in tako se je zgodilo tudi s teboj. Dragi sodrug Polde, Tebe ni več med nami, da bi se sestajali na sejah ter razpravljali o nadaljnjem delu za naš obstoj in pravice ali vemo, da je tvoj duh med nami. Mi pa, ko smo ostali, bomo pa vršili to vzvišeno delo za pravičnejše življenje delavskega razreda naprej, dokler se ne uresniči oni cilj, za katerega si se boril neustrašeno. Počivaj v miru! Tvojim ostalim pa naše sožalje, vsem delavcem v kemični tovarni pa naj bo sodrug Jančar Leopold za vzgled, da mora biti delavec v tovarni organiziran ter v svoji organizaciji vstrajen in neomahljiv. Samo na ta način bo dosegel vsak izmed nas čast dela in človeka, kakor je bila izkazana našemu sodrugu Leopoldu na njegovi zadnji poti.

SDSZJ. Moste pri Ljubljani.

Dne 13. marca t. l. se je vršila občinska proračunska seja, za katero je vladalo veliko zanimanje iz vseh stanov prebivalstva in to radi novih trošarinskih taks, katere bodo zadele pred vsem industrijo. Radi tega je odpor industrijalcev velik, tako, da nekateri grozijo z različnimi konsekvencami. Delavci v tem občinskem svetu nimamo nobenega direktnega zastopnika, vendar pa se je slišalo pri tej debati tudi stalistične delavskega razreda. Občinski svetnik s. Jančič je izjavil v svojem govoru sledeče: Gospoda, v kolikor sem kot član občinske uprave bil pri sestavi predloga za občinski proračun pasiven, je bilo to radi tega, ker se mi zdijo tarife za občinsko trošarino prevelike, ter da bo industrija s temi trošarinami preveč obremenjena. Ne mislim tu ščititi industrijo kot tako, temveč mi je za delavstvo, ker bo ono tista žrtev, ki bo moralo v pretežni večini nositi to novo breme občinskih trošarin na svojih ramah kot novi indirektni davek. Gospodje! Pravilnik občinskih trošarinskih davčnin imamo pred seboj. Mi vemo, kakšen je! Naši industrijci pa še ne vejo in že sedaj izvajajo napram delavstvu konsekvence. Vse odklanjajo ter tudi ono, kar so delavstvu obljubili, da bodo dali, z izgovorom na velike davke, ki jih je naložila občina z novimi tro-

šarinami. Radi tega se mi zdi potrebno, da tukaj opozorjam na to, da je potrebno, da se naša industrija ne obremeni preveč z novimi davki, temveč da bi bilo koristneje, da bi se ji nudila zaščita ter odprla vrata še novi industriji, da bi se na ta način omogočilo zaposlenje naših brezposelnih, ki danes stradajo ter čakajo na delitev koruznega zdroba na občini. Čisti dobiček naših podjetij naj bi se rajši porabil za izboljšanje delavskih plač, ne pa za nove davke. V našo občino je naselila poleg industrije beda z ogromnim številom brezposelnih, ki čakajo zaman na kako zaposlitev. In če se bo sedaj v upeljavo novih davčnin poslabšal še sedaj zaposlenemu delavstvu že itak slab položaj, potem pravim to, kar je povdarjal g. ban, ko smo bili pri njem za brezposelno podporo, da ni pač sreča za one občine, kjer je naseljena industrija kakor to nekateri mislijo. Dovolj je le majhni pretresljaj pa je katastrofa brezposelnosti tu. Moj namen ni, da lovim z mojim izvajanjem vaše glasove, da bi s tem onemogočil sprejetje in odobritev občinskega proračuna na današnji seji, pač pa mi je dolžnost, da opozorim na kvarne posledice radi previsokih trošarinskih taks, ki bodo slabo uplivali na delavstvo. Ako ima delavec delo in potrebno eksistenco, potem imajo tudi to vsi drugi stanovi v občini. Danes pa tega življenjskega standarda pri delavcih ni in tako je postala v naši občini splošna beda in pomanjkanje. Trgovec in obrtnik zaman čakata na pragu svojih delavnic. Konzumentov ni in jih tudi ne bo, dokler se ne bo vrnila delavstvu potrebna eksistenca. Zato gospodje, za našo občino ni rešitve v visokih davkih, temveč z zaposlitvijo delavcev, a čisti dobiček podjetij za izboljšanje delavskih plač. Zadržanje občinskega svetnika s. Jančiča je bilo za splošno korist prebivalstva pravilno. On ni zagovarjal tezo podjetnikov, temveč tezo delavcev in ostalega prebivalstva, ki je odvisno od dobrih odnošajev tukajšnjega delavstva. Ako bodo oblasti potrdile pravilnik o novih občinskih trošarinah, bo znašal novi občinski proračun 700.000 Din novih dohodkov. Ako bi ta znesek bil namenjen za občino koristna javna dela, bi tukajšnje prebivalstvo od tega nekaj imelo. Tako pa bo v pretežni višini moral ta novi dohodek služiti za odplačevanje zaostalih dolgov in bo to samo izmenjava denarja med industrijalci, občino in bankami. Občinskemu odboru bo potreba velike pažnje, da ako bo občina prejela te velike zneske v svojo blagajno, da se odplača čim več dolga. Zakaj po preteku 5 let se s temi dohodki-dolgovi naše občine lahko docela amortizirajo. Dvomimo pa, da bi to docela uspelo in če ne uspe, bo pa potreba novih ukrepov za sanacijo naših občinskih dolgov. Druga naša zamisel je, da bi za sanacijo naših občinskih dolgov mogla prispevati država. Ne morda s kako državno dotacijo, temveč s posojilom iz svojih denarnih zavodov z večletno amortizacijo ter znižanimi obrestmi. S tem posojilom bi občina poravnala vse dosedanje dolge ter se rešila teh visokih obresti, ki jih plačuje privatnim upnikom. Nekateri pravijo, da to ne gre, ker se za nova posojila banka nima na kaj vknjiziti. To pa ne drži. Zakaj, naš davkoplačevalec je najboljša garancija.

Petovia.

Od nas se že delj časa nič ne sliši. Maršiko bi si mislil, da je to podjetje, v katerem je najlepši red in zadovoljstvo med delavstvom. Pa če se kdo zainteresira za življenjske razmere v tem podjetju zaposlenega delavstva, in ko ima te informacije, se mu po kaže popolnoma druga slika. Dopustov je tukaj v tem podjetju zaposleno delavstvo deležno v polni meri, pač pa brezplačnih. Cele štiri mesece so praznovali, in ko se je gospodom videlo, da je delavstvo dovolj izstradano in omehčano, so ga poklicali zopet nazaj na delo — z 10 odst. zmanjšanimi, že itak mizernimi mezdami. Gotovo se še bodo bralci spominjali borbe delavstva »Petovie« v preteklem letu, ki se je opravičeno vodila proti zelo umetnemu načrtu od strani podjetja za uvedbo 1/2 dnevne produkcije z 20% odtelgljajem meзде. Reklo se je, češ, produkcija se bode dvignila in bo vsak delavec prišel na isto mezdo kakor poprej, samo bo treba bolj prijeti, je pač kriza.

Pa bi enkrat vprašali gospode, koliko žrtev pa so že oni doprinesli za podjetje, koliko so oni že popustili pri njihovih plačah? Delavstvo kot tako ne more več popuščati. Žrtvovalo je leta 1931. 12%, leta 1932. 10—15%, neupoštevajoč še posebnih takozvanih regulacij posameznih akordnih tarifov. Seveda vedno le korist podjetja. In gospodje se hočejo v tej smeri naprej? Pa se javnost ne sme prav nič čuditi vedno naraščajočemu številu žrtev tuberkuloze. Ali nič ne pomislite, kaj je treba v resnici storiti zoper to grozno morilko? Tukaj odprite vaša nacionalna srca, dajte delavcu kar mu pripada, vsaj to, kar mu zakon predvideva. Podjetje je tudi dobilo preteklo leto novo vodstvo, od katerega je delavstvo pričakovalo več socialnega čuta, kajti to vodstvo obstoji iz tuzemskih državljanov, pa se je močno prevaralo. Volk ostane volk, pa če se v jugoslovanskem gozdovni porodi, ali v indijskih prerijah ali pa v puščavi Sahare. Kajti svojevrstno metodo si je izklovalo podjetje o zaposlitvi nekaterih delavcev v teh počitnicah. Imenovalo jih je za dinarje. To je, v jutro je prišel delat kdo je bil poklican, in zvečer je dobil svoje pare, in s tem je bilo delo odpovedano. Vsa obvezanost po zakonu napram delavcu ni nič vezala. Ker tako zaposleni delavci niso bili prijavljeni pod nobeno zaščito. Ker pa ti gospodje takšnih delavcev, za katere vedo, da se zavzemajo za svoje delavske pravice, ne marajo, jih odstranijo, pa če ravno na protizakoniti način. Tako so na pr. starešino obratnih zaupnikov, očeta treh nepreskrbljenih otrok, pustili stradati z družino vred naprej, in na drugi strani vzamejo samca, zaposlenega v drugi tovarni iste stroke. Zatorej mi vsi, ki čutimo takšno postopanje od strani delodajalcev napram delavcem kot krivično in protizakonito, protestiramo proti takšnemu kršenju zakonov in upamo, da bo naš glas protesta slišan na primernih mestih, t. j. pri Delavski zbornici in Inšpekciji dela. V nasprotnem slučaju si bomo nadeli nalogo nastopiti na lastno pest proti takšnim krivicam.

Opomba uredništva: Tako je prav. Sami kot strokovna organizacija postavite odločno zahtevo in solidarno kakor eden držite svoje zahteve. Napišite pritožbo podprto s pričami na Inšpekcijo dela, kopijo pa pošljite Delavski zbornici. In se bo vršila preiskava. Tam pa, kjer ni tožnika ni sodnika.

Hrastnik.

V nedeljo, dne 3. marca 1935 se je vršil občni zbor SDSZJ, podruž. Hrastnik, iz poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je podružnica v preteklem letu delovala, kolikor je bilo pač v teh težkih časih mogoče. Tako se je vršilo nešteto intervencij. Dosegli smo, da smo dobili za 2 leti za nazaj zopet dopust izplačan. Odbili smo, da se niso plače znižale itd. Odrezali smo se tudi pri volitvah obratnih zaupnikov. Dobili smo 401 glas in 9 zaupnikov, nasprotniki pa 53 glasov in enega zaupnika. Iz tega je razvidno, da je iluzija plavih mizerna, če mislijo, da bodo marksistično trdnjavo Steklarne osvojili. Premožanje podružnice se je zvišalo preko 4000 Din.

Navzoč je bil tudi centralni tajnik sodr. Jakomin, ki je v svojem referatu izčrpno poročal o delovanju Zveze. Sodrugi so ga pazljivo poslušali in se je v imenu celokupnega članstva sodr. predsednik zahvalil, želeč, da bi tudi v bodoče centralni odbor tako naprej deloval kakor dosedaj. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Planinc Friderik, namestnik Beutl Franc, tajnik Köhler Alojz, namestnik Oprešnik Anton, blagajnik Grčar Peter, namestnik Hudj Ignac; odborniki: Strašnik Viljem, Beutl Giza, Pfeifer Martin, Obermaier A., Pušnik A.; kontrola: Ranzinger Riko, Oberčkal Ivan in Saurič Karl; pom. blagajnika: Kastelic Jože in Blazi Vencl. — Občni zbor je za nami. Treba je iti na delo s podvojeno močjo, da izgradimo našo organizacijo tako, da bo res trdnjava marksizma, ne samo v Hrastniku, temveč cele Slovenije, in da se na tej trdnjavi lahko razbijejo glave, pa naj bodo po domače plavi ali beli ali celo pisani. Želeč novemu odboru mnogo uspehov. Ključemo: po začrtani poti naprej, do končne zmage! Družnost!

»Podajam besedo sodrugu dr. Topaloviću,« je zaključil predsednik s. Sedej svoj pozdrav in uvod.

Ploskanje, pozdravni vzkriki so bučali po dvorani.

In dr. Topalović je govoril, orisal vse zahteve, ki jih ima proletarijat, a katere uživajo sedaj samo gospodje z dolgimi bradami, z debelimi obrazi in s širokimi trebuhji, ki sedaj zopet na svojih listah kandidirajo, da si te privilegije zaščitijo. Slikal je politično atmosfero vsega sveta in v dvorani so vstajali medklici:

»Proč s fašizmom!«

Govoril je o strašnem oroževanju, o zvezi s Sovjetsko Rusijo, kritiziral, zakaj niso izpuščeni pri amnestijah tudi na svobodo politični kaznjenci, ki večinoma potekajo iz delavskega razreda.

Govor sodruga dr. Topalovića je bil spremljan z odobravanjem, z kriki ogorčenja proti krivicam, s ploskanjem priznanja. V njegovem govoru so bile drastične slike, kako kapitalist, ki je sit, ki ima denar, ne išče svobode tiska, ne svobode govora, ker mu je vse to z bogastvom navrženo. On plačuje delavske mezde po svoji volji, najmanjše kar se le da, ker neče, da bi delovno ljudstvo bilo človek.

Naša zahteva mora biti vedno in povsod, da če so tu zakoni, ki skrbno ščitijo in čuvajo privatno lastnino kapitalistov, da se postavi tudi zakon, ki bo skrbno ščitil privatno lastnino delavca, to je njegovo delovno moč. Sedaj pa je tako, da kapitalist vzame delavca, kakor vzame pomivalca cunjno. Izžema ga in izžema in stiska iz njega

vse, kar je v njem in ga potem tako izžetega in preizkušnega pusti svoji usodi. Ni pa zakona, ki bi delavca ščitil pred takim izžemanjem. Zato hočemo tak zakon. Hočemo zakon o zavarovanju brezposelnih.

Davke plačuje takorekoč samo delovno ljudstvo. Posebno kar se tiče posrednih davkov. 330 tisoč milijonov je uslužbenskega davka. A kapitalističnega samo 200 milijonov. Kdo je potem prav za prav lastnik države. Na taksah plača delovno ljudstvo 120 tisoč milijonov. Kam se obrneš, kam pogledaš, povsod je: Plačaj davek, plačaj takso. Greš k trgovcu, nekaj kupiš, že plačaš takso. Greš v državni urad. Prej kakor lahko rečeš »Dober dan«, moraš plačati 5 Din. Takso — kolek. Izpije človek čašico slivovke. Mora plačati takso — užitniški davek. »Na meji, če se voziš kam, že stoji nekdo in reče: »Stoj. Pokaži kaj imaš.«

»Klobuk?« ... »Plačaj carine 30 Din.«

Za steklo, skozi katero nam sije sonce v stanovanje, morate plačati takso. 800 milijonov dinarjev zaslužijo na tobaku, ki ga prideluje kmet, ki siromašno živi od tega dela. Sol, kaj je to? Kamen, kakor premož. Iz zemlje ga spravljajo iz morske vode jo delajo. A prodaja se po nekod po 7 Din kg. Petrolej? Iz zemlje teče kakor voda. Če se ga pripelje iz Rumunije k nam, stane liter 1.50 Din. A prodajajo ga liter po 7, 8, 9 Din. In človek, ki ga kupi, plača takso.

In kdo plačuje to takso, ta posredni davek? Mnogiča, delovno ljudstvo s svojim slabim zaslužkom. Kaj je bogatemu tista taksa? Nič. Vidite, zato je delovno ljudstvo

pravi lastnik države in mora imeti svojo besedo. In če je pravica, se mora nacionalizem tukaj pokazati, da je res nacionalen. Eksistenčni minimum delavca in kmeta mora biti brez vseh davkov. Hočemo, da bo država socialna, da skrbi za tiste, ki so potrebni. Zahtevamo skrb za šoloobvezne otroke, da ne bodo hodili v šolo lačni, bosji in izstradani. Hočemo pokojninsko zavarovanje. Zakaj bi naj imeli samo bogataši sanatorije? Delovno ljudstvo pa, ki vse to vzdržuje, naj umira brez pomoči in zdravlil. Zahtevamo socialno medicino...

Burno ploskanje je bilo izraz priznanja govorniku.

Ko je odhajal, oprostivši se, na vlak, da se odpelje v Celje, kjer je popoldan tudi shod, so mu doneli v pozdrav živahni vzkriki in ploskanje.

Govoril je sodrug Stane Likar. Razvil je program, vmes pa povedal grenkopesre slike iz življenja delavcev. Zanimiv in groteskno tragičen je bil slučaj, ki jih je pa gotovo več, da je rahličnemu otroku delavca, zdravniki predpisali ribje olje. Ko je čez mesec dni zopet pregledal otroka, je videl, da otrok ni pil olja.

»Predpisal sem vendar ribje olje? Kaj ga niste dobili?«

»Sem,« je odgovorila mati boječ.

»Zakaj mu ga pa niste dali?«

»Gospod zdravnik,« je rekla mati, »porabila sem ga, da sem zabelila hrano za moža, ki hodi sekati drva v gozd, da vsaj nekaj zasluži za kruh.«

Srce se je stisnilo poslušalcem pri teh besedah in ogorčenje je napolnilo dvorano.

Predsednik Sedej je zaključil shod. Shod je pokazal, da marksizem živi, da je marksizem na pohodu. Iz množice je vstal na stol delavec in zaklical vsem:

»Naj živi enotna fronta proletariata.«

Burno ploskanje je bilo v odgovor in kriki:

»Naj živi!«

»Proč s fašizmom!«

Na balkonu pa je zaigrala godba »Zarja«. Akordi bojevitih marseljeze so objeli množico. Pesti desnič tisočeriš so se dvignile v zrak, prsi tisočeriš so vzkrilnili gromovito in dali duška svoji sili. Tisočera množica je stala kakor pred barikadami, a akordi godbe so pozivali:

»Že bliža se vihar preteči, ki delavca osvobodí, že plapola naš prapor rdeči, da vsak se brez strahu bori.«
Glas trombe pa je mogočno klical:
»Zberimo se zd vseposod v armade bojne vsi trpni
Naprej, naprej, — saj prapor je razvit...«

Akordi so utihnili. Zganile so se množice. Vzkrili so orili po dvorani. Bilo je kakor mogočen orkan, ki je pridrvel in razvil svojo moč... —

Dvorana se je praznila. Na ulici pa je bilo vse črno ljudi, kakor mravelj, ko krenejo na pohod.

Proletarijat — delovno ljudstvo je dvignilo glavo...

Trnjeve žice so popokale...

Maribor.

Podružnica Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije Maribor je imela v nedeljo, dne 10. marca svoj redni letni občni zbor. Članstvo je napolnilo prostorno dvorano Delavske zbornice, jasno pa je, če bi prišli vsi, bi ne bilo prostora za nje v tej dvorani. Predsednik Karner je otvoril ob pol 10. uri občni zbor, nakar je podal obširno poročilo o delovanju podružnice v minulim letu. Orisal je vse teškoče, s katerimi se je imela podružnica boriti. Tako je na primer popolnoma ali delno odpovedalo nekaj članov podružnične odbora, vzroki so, ali prezaposlenost ali malomarnost, mogoče tudi nezavednost, poleg teh vzrokov je bil še eden kar pa ni primerno da se pečemo z njim. Tako so preostali sodruzi v odboru imeli polne roke dela, če so hoteli da delo ne zastane in da podružnica oziroma nje člani ne bodo oškodovani na ta ali drugi način. Rekel je, da vpričo teh utemeljenih dejstev naj članstvo ne zameri odboru, če ni vsega tako izvršil, kakor bi to morda bilo želeli.

Iz poročila predsednika, ki je v številkah prikazal toliko sej, sestankov, pogajanj, intervencij je podružnica održala in izvršila, je razvidno, da se je odbor v resnici trudil svojo nalogo izvršiti in pomagati članstvu, kjer koli se je to dalo. Le žal, da se v današnjem času in v današnjih razmerah ne more doseči vse ono, kar bi bilo delavstvu potrebno in koristno. Priznati je pa treba eno, ako bi vso delavstvo bilo zavedno, to se pravi organizirano, bi tudi v današnjih teških časih marsikje, če ne povsod, odrezalo čisto drugače, kakor pa sicer.

Zato naj bo naloga nas vseh, da gremo v bodočem letu na delo in agitacijo, da spopolnimo in vsaj podvojimo naše vrste, ako se nam že ne posreči spraviti vso delavstvo v naše razredne borbene organizacije.

Prikazal je tudi, kako kvarno upliva ena divja stavka, kakršno so imeli v minulim letu v tovarni Doctor in drug, kje so po zlomu stavke, katera je bila že v naprej obsojena, ker ni bila organizirana in ker je ni vodila organizacija, ki je bila v tem podjetju za take akcije še preslaba, imela za posledico odpad še onih članov iz organizacije, kateri še niso popolnoma poznali namen organizacije.

Vendar se nam je posrečilo zopet prodreti z našo idejo in bomo kmalu našo postojanko spravili na isto višino članstva. Organizacija je znala priboriti v nekaterih podjetjih delavstvu kolektivne pogodbe, ki vsebujejo precej dobre točke za delavstvo onih podjetij. Seveda je bilo to mogoče napraviti le tam, kjer so delavci spoznali, da je edino v organizaciji moč ter se je kompaktno oklenili.

Na to je sledilo še poročilo blagajnika podružnice s. Dvoršaka, katero je najlepše pokazalo, da nimamo samo pečatov in generalov kakor so nas naši nasprotniki vedno blatili, temveč da, če vzamemo številke zneskov, ki jih je članstvo na članarini, ki je pri nas precej niska vplačalo, potem vidimo, da nas je vendarle nekaj. Tudi podpora je izplačala podružnica precejšnje vsote. Saj mislimo, da ni nikogar, ki bi se lahko pritožil, da ni dobil podpore, če mu je ista pripadala. Čestokrat smo šli celo preko pravilnika, ako smo videli potrebo pomoči, ker pač smatramo za našo dolžnost omiliti bedo kje je to le mogoče.

Sledilo je poročilo kontrole, katera se je pohvalno izrazila glede poslovanja podružnice in dala posebno zahvalo s. Dvoršaku za njegov trud. Pri volitvah so po kratki debati bili izvoljeni naslednji sodruzi: Predsednik Karner Edo, nam. Ošlak Ferdo; blag. Dvoršak Ivan, nam. Košta in Rodosekova; tajnik Klep Adolf, nam. Stritih; odborniki Grgič, Rep. Gradišnik, Anžel, Muičičeva, Krivec, Gerkman, Vuzem in Čretnik.

Pri razno je spregovoril še tajnik KMO. Vidovič o smernicah bodočega dela. H koncu je povzel zopet besedo s. Karner in se dotaknil položaja v splošnem ter pozval navzoče, da naj pojdejo iz tega občnega zbora s polno zavestjo, da je treba napeti vse sile in delati za organizacijo in skupnost, ker delavsko vprašanje bo moral rešiti delavski razred sam, če hočemo da bo sploh kdaj rešeno. Zaključil je lepo uspeli občni zbor z besedami: Vsi za enega, eden za vse, v boj za boljše bodočnost.

Tržič.

V nedeljo, 10. marca se je vršil redni letni občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze. Dvorana in vsi drugi prostori Zadrugnega doma so bili nabito polni.

Predsednik s. Kosmač je podal poročilo o delovanju podružnice, ki je v zadnjem poslovnem letu izredno lepo napredovala in izvršila celo vrsto izredno važnih akcij za izboljšanje in očuvanje delavskega položaja.

V slogi je moč!

Zato kupujte obleke in perilo vseh vrst domačega izdelka po konkur. cenah pri znani tvrdki J. OLUP, Ljubljana - Stari trg št. 2

DELAVCI!

Kupujte obleke moške in deške, perilo in tudi druge potrebščine po najnižjih cenah le pri tvrdki IVAN SAX, Ljubljana, Mestni trg 14 in Pod Trančo št. 2.

Blagajnik s. Lotrič je poročal o finančnem poslovanju podružnice, ki je prav tako vse pohvale vredno, saj so vplačali člani na članarini in pristopninah nad 35.000 Din.

Za nadzorstvo je poročal sodrug Kalan, da je bilo finančno poslovanje v najlepšem redu in predlagal odboru absolutorij, ki ga je članstvo izreklo soglasno.

Tajniško poročilo podružnice je odpadlo, ker je bil s. Sova bolan in se bo radi tega podalo na prvem članskem zborovanju.

Tajnik centrale s. Jakomin je podal izčrpano poročilo o delovanju Zveze in ostalih naših podružnic ter govoril o vseh vprašanjih, ki jih mora organizirano delavstvo rešiti.

Izvoljen je bil nato soglasno sledeči odbor: predsednik Kosmač Ivan, podpredsednik Selko Franc, tajnik Sova Stane, namestnik Mežek Janko, blagajnik Lotrič Anton, namestnik Pintar Jože. Odborniki: Hočevar Jože, Jež Alojz, Solar Marija, Purgar Rudolf, Purgar Peter, Carman Jože, Sorli Franc. Namestniki: Kaplan Ivan, Floriančič Avgust, Kaplan Alojz, Legat Alojz, Gorjanc Ivan, Pogačar Franc in Stacin Franc. Nadzorstvo: Kalan Peter, Štefe Anton in Šulgaž Franc.

Podružnici, ki je v lanskem letu napredovala za 400 članov, želimo v tem letu da svojo nalogo neustrašeno izvršuje naprej.

LESNI DELAVCI

Podružnica Zveze lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije v Ljubljani je imela svoj redni občni zbor 3. marca t. l. Udeležba je bila zelo dobra, kar znači, da so razmere prisilile delavstvo, da misli o usodi, v kateri se nahaja. Razmere, ki vladajo po delavnicah, so neznozne, brezposelnost narašča iz dneva v dan, plače pa se znižujejo. Po vseh poročilih, ki so jih iznesli posamezni funkcionarji, so bila stvarna. Podružnica je izplačala brezposelnih podpor v poslovi dobi enega leta 30.573 dinarjev, bolniških pa 2705 Din. Kljub temu, da podružnica že 40 let obstoja, ni dosedaj izplačala podpor v tako velikem znesku.

Daljšje poročilo o stanju lesnega delavstva je podal s. Bricelj, ki je ožiglasil namere poslodavcev. So podjetja v Ljubljani, ki svoje delavce plačujejo po Din 1.50 na uro. Neko veliko podjetje, ki je bilo res na dobrem glasu, je uvedlo akordni sistem, plača pa tako mizerno, da je absolutno nemogoče, da delavec živi. Zaposluje precejšnje število delavcev in delavk. Delavke plačuje po Din 1.20 na uro, ter kljub temu trdi podjetje, da obratuje le radi delavcev, da niso brezposelni. Čudimo se le gospodom, da tudi oni ne poskusijo za nekaj časa tako življenje, no, pa saj to je krščanska ljubezen do bližnjega. Neko podjetje na Dolnjiškem zaposluje nad 140 delavcev, plača je tu »sijajna«. Dela se po 12 do 18 ur na dan, plača žagarjem je Din 1.70 na uro, ženskam, ki so tam zaposlene pa 50 do 60 para na uro. Razmere v tem podjetju so take, da jih je nemogoče opisati. Tu ni nobenega delovnega reda, zakonit so jim španška vas. Nekega delavca, ki je zahteval, da mu podjetje plača za čas boleznii po § 219 pripadajoči znesek, ga je podjetje ovadilo, da je komunist. Celo tako daleč se je spozabilo, da mu je upravitelj zaplenil kolo, da ne bo agitiral med delavci za pristop v organizacijo. Naštevaj je še mnogo takih slučajev. Lesno delavstvo je tako slabo plačano kot nobeno drugo. Sledile so volitve ter so bili izvoljeni v upravo sledeči sodruzi: Vrbinc Joško kot predsednik, nadalje Vilfan Franc, Jernejčič Franc, Virant Anton ml., Japelj Lojze, Brolih Anton, Bizovičar Ivan, Doma Emil, Okretič Vlado, Erjavc Lojze, Berčič Stanko.

Izvoljeni odbor si je nadel nalogo, da gre na delo, da se te razmere izboljšajo.

Stari trg.

Podružnica Zveze lesnih delavcev Jugoslavije je imela svoj redni občni zbor dne 10. marca t. l. v Viševku pri Žnidaršiču. Občni zbor je posetilo lepo število članstva. Podružnični funkcionarji so podali svoja poročila ter jih je članstvo vzelo na znanje. O razmerah v lesni industriji je poročal centralni tajnik s. Bricelj iz Ljubljane. Orisal je kričeče razmere, ki vladajo med temi trpini po raznih žagah in gozdovih. Delavstvo je popolnoma obupano, povsod beda in pomanjkanje, sami okostnjaki, na obrazih se vidi, da razjeda lesne delavce tuberkuloza. Kaj nam pomagajo zdravniki z nasveti, ko pa delavec nima zadostne hrane, da bi bil odporen proti tej zavrtni boleznii. Po več mesecih brezposelnosti dobiš za petčlansko družino pet kilogramov kornuže. Z njo si pomagaj, kakor veš in znaš. Vedno se obljublja vsemogoče stvari, ostane pa le pri obljubah, tako, da smo kar srečni od teh obljub. Gospodje imajo delavstvo le za mašino, plačaj vse točno in štiti. Krizo občuti le delavec, vozniki se pritožujejo, da se skoro ne izplača, da vozijo les na postajo in žage. Vsi podjetniki pa lepo žive na račun te krize. Delavstvo se ne zaveda, da je rešitev le v njemu samemu.

V podružnični odbor so bili izvoljeni z malimi spremembami dosedanji odborniki. Je izmenjali so nekatera mesta. Teško delo čaka odbor, ali vkljub temu mora delovati na izboljšanje delovnih razmer.

ŽIVILCI

Peči Maribor.

Podružnica Zveze živilskih delavcev v Mariboru je obdržala 24. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor. Dobro obiskano zborovanje je vodil sodr. Jazbinšek, pozdravil vse navzoče sodruge in obrazložil pomen in značaj letnega občnega zbora.

Obširen zapisnik lanskega občnega zbora je prečital sodr. Vesenjajk. Omeniti treba smiselno in vzorno sestavljene zapisnike, delo idealnega zapisnikarja, katero nudi razveseljiv celoten pregled gibanja organizacije.

Iz poročila predsednika se je slišalo, da je imela podružnica v prošlem letu 10 zborovanj, 17 sej in božičnico brezposelnih, kar jasno kaže vrlo aktivno delovanje podružnice. Članstvo se je kretalo med 90—100 članov. Podružnica poseduje kulturno odseka in to pevski in tamburaški zbor, katera pridno delujeta.

Obširno poročilo o delovanju podružnice in o celotnem gibanju živilskih delavcev Jugoslavije je podal pregledno sodr. Rakuša. Naglasil je veliko požrtvovalno in odgovorno delo podružnične uprave za koristi članstva. Po direktivah centralne uprave v Zagrebu je bil celoten pokret živilcev zelo agilni. Glavna borba se je vodila za odpravo nočnega in nedeljskega dela. Organiziran enoten nastop pek. pomočnikov je spravil vse pek. mojstre po konci. Ustvarili so si pod pritiskom razmer enotno fronto od Maribora do Skoplja, da tako zahtevajo socialne zahteve delavstva. Srdita borba se bje z vsjo silo naprej, trdnjave pek. mojstrov padajo, organizacije pomočnikov so na pobodu in zaznamujejo že lepe uspehe. Da doseže tudi Slovenija zaželjene uspehe, leži predvsem na pomočnikih samih. Ustvariti si morajo močne organizacije z duhom razrednega proletariata prepajene postojanke, zmoežen na uspešen napad. Vsled tega je potrebno, da se osobito mlajši pomočniki oklenejo svoje organizacije, poglobijo v koristni sistem istih, le tako je možnost dana si izvojevati boljše socialne razmere.

Blagajniško poročilo je podal pregledno sodrug Schundner. Podružnica je imela Din 20.617.50 dohodkov in okroglo Din 18.000 izdatkov. Od navedenih dohodkov je bilo nabranih Din 3.357 za božičnico brezposelnih, kateri znesek se je razdelil 27 brezposelnim. Naglasiti treba egoistično stališče naših pek. mojstrov, ki so prispevali v ta socialen namen le Din 455. Gospodje mojstri s častnimi izjemami kaj radi pozabijo na toli hvalisano sočutje do svojih delavcev. Toda dejanja govore drugače. Sodrugi, že ta skromna slika jasno kaže vašo pot, pot ki vodi le v nepotrebnost stanovsko organizacijo. Odgovorno in vestno delo podružnične blagajnika zasluži vso priznanje.

Za kontrolo je poročal sodr. Ledinek, izjavljajoč da je celotno blagajniško poslovanje v redu. Predlagana razrešnica odboru je bila soglasno sprejeta.

V novi odbor za tekoče leto so bili izvoljeni sledeči sodruzi: predsednik Jazbinšek-Ledinek, blagajnik Schundner-Dukarič, zapisnikar Vesenjajk-Kovačič, kontrola Klinar, Butja in Murgel, širši odbor Rakuša, Poš in Kmetec, delegati Jazbinšek, Schundner in Rakuša. Izvoljeni sodruzi vsekakor jamčijo za uspešno nadaljnje delo.

Občni zbor je enodušno sklenil prispevati centrali v Zagrebu za žrtve stavke Din 1000 in za tiskovni sklad Din 500. Storjen je sklep, da proslavi podružnica dostojno 10-letnico gigantske borbe, katera je ovenčana z zmago pek. pomočnikov v pogledu izvojevanja nedeljskega počitka.

Oglasilo se je več sodrugov, naglašajoč potrebo širjenja del. časopisja, potrebo dvigovanja kulture v pomočniških vrstah, jačanje kulturnih odsekov in direktive v pogledu bodoče borbe.

Sodrugi! Vaš položaj je težak. Da se vam položaj zboljša, je odvisno od vas samih. Mojstri sistematično znižujejo mezdne, podaljšujejo delovni čas, izrabljajo protizakonito vajence, vse na splošno škodo pomočnikov. Jasno je tedaj, da je spas pomočnikov samo v močni strokovni organizaciji, v kateri ne sme manjkati nobenega pomočnika. Zato vsi na delo, za boljšanje krivičnih razmer v pekovski stroki. Družnost.

Občni zbor pevskega zbora pekovskih pomočnikov v Mariboru.

V nedeljo 10. marca t. l. je polagal pevski odsek pek. pomočnikov račun o delovanju v prošlem letu in zarisal smernice za bodoče delo. Občnemu zboru je predsedoval agilni predsednik Bratuša, pozdravil številne sodruge pevce in požrtvovalnega pevovodja sodr. Cibica, kateri z vsjo vnmemo in radostjo spremlja napredek pevskega društva.

Pevski odsek šteje 34 aktivnih članov in ga podpira 278 podpornih članov. Obdržal je v prošlem poslovnem letu 1 občni zbor, 6 sej in 1 žalno sejo. Velika kulturna prireditve organiziranih pek. pomočnikov je morala žal odpasti vsled tragičnega dogodka v državi. Pevski zbor je priredil dobro uspeli družinski večer, sodeloval pri sestanku zaupnikov, pri majski prireditvi, pri obletnici Tivoljske resolucije in na kulturni dan mariborskega delavstva. Sodeloval je tudi pri neštetih pogrebih.

Mary Smolnik
Celje, Aleksandrov trg.

Zadnje novosti damskih klobukov. Popravila, hitro, točno in po ceni.
Žalni klobuki vedno v zalogi.

godka v državi. Pevski zbor je priredil dobro uspeli družinski večer, sodeloval pri sestanku zaupnikov, pri majski prireditvi, pri obletnici Tivoljske resolucije in na kulturni dan mariborskega delavstva. Sodeloval je tudi pri neštetih pogrebih.

Blagajniško poročilo izkazuje 18.596.50 Din dohodkov in 12.572.— Din izdatkov. Za kontrolo je poročal sodr. Čaks. Predlagana razrešnica je bila soglasno sprejeta. V novi odbor so bili soglasno izvoljeni vsi dosedanji funkcionarji. Znak zaupanja.

Pri točki razno se je razvila obširna debata, ki je izvenela za splošen dobrobit in napredek pevskega zbora pek. pomočnikov, dika in ponos razrednega mariborskega delavstva.

BRIVCI

Maribor.

Zveza brivskih in las. pomočnikov(ic) podružnica Maribor je obdržala dne 19. februarja 1935 svoj redni letni občni zbor, kateri je bil polnoštevilno obiskan. Otvoril ga je s. podpredsednik Smrtnik, nakar je pozdravil občni zbor v imenu KMO s. Jelen ter govoril o splošnem položaju delavstva in o potrebi močnih strok. organizacij. Za Centralno upravo pa s. Koprivčević iz Zagreba, kateri je v kratkih obrisih orisal delo Saveza in njega program za bodoče. Nato so sledila poročila funkcionarjev: za predsedstvo s. Smrtnik, za tajništvo s. Lorenz, za blagajno pa s. Messner. Iz vsega se razvidi, da je mlada podružnica izvršila svojo nalogo v splošno zadovoljstvo vseh klub vsem intrigam in zaprekam in ima za beležiti tudi finančno dobre rezultate. V novo upravo so bili izvoljeni sledeči sodruzi: predsednik Messner, podpredsednik Ovčar, tajnik I. Novakovič, tajnik II. Lorenz, blagajnik I. Veselko, blag. II. Sifer. Odbor: Vuga, Salaba, Virt, Alagič. Nadzorstvo: Sofč, Smrtnik, Orkeslec, v centralno upravo ss. Ovčar in Messner. S. Messner se je zahvalil za izkazano zaupanje in razvil hodoči program, v prvi vrsti skrb za brezposelne in sploh za vsa socialna vprašanja. Kritiziral je dolgo zavlačevanje Krbanske uprave v Ljubljani radi naredb o odpiranju in zapiranju lokalov, da se nam s tem zasigura težko pričakovani in že iz zdravstvenih in kulturnih razlogov potrebni nedeljski počitek, kakor to imajo že v drugih naprednih banovinah. Kajti Jugoslavlani smo vsi, zakaj potem razlike? Nato je bilas prejeta tozadavna resolucija, katera se je poslala na vsa odločujoča mesta. S. Veselko je govoril še o potrebi močne organizacije, kajti le v slogi in borbi za kruh in svobodo, je naša bodočnost, nakar je bil lepo uspeli občni zbor zaključil. Prepričani smo, da bo mlada podružnica še v naprej imela mnogo uspeha, kar jamči sedanja uprava. — Dne 5. marca 1935 se je vršil družabni večer, kateri je vsestransko dobro uspel. Čisti dobicek je namenjen brezposelnim, katerih tudi pri nas ne manjka. Oj ti prokletu slabo gospodarstvu, ali je treba poleg polnih blagin v tresorjih gladovati milijonom proletarcem? Proletarci, vzdramite se!

Kultura

Mala biblioteka zvezek 6. je izšla kot brošurica, v kateri Vladimir Kostanjevec poljudno in pregledno razlaga, »Kako je s Cerkvijo?« Knjigo toplo priporočamo in svetujemo, da jo vsak prečita. Stane 5 Din. Ker pa izhaja redno, je četrtletna naročnina 12 Din.

Praktični govornik je brošura, ki jo je izdala Jugoslovska strokovna zveza. Brošurica je pripomoček, ki skuša v poljudni obliki poučiti govornike, kako se naj z uspehom vežbajo v govorništvo. Cena je 6 Din.

»Drama«, št. 1.—2. leta 1935 je izšla. Vsebuje članke o vpriporitvah, o kritiki in druge.

Listnica uredništva

POPRAVLJAMO. V zadnji številki »Delavca« tiskarski škrat ni bil računsko dobro podkovan, ali pa je imel kakšne druge muhe. Zato je pri tabeli zaupnikov napačno seštel številke plavil in belih in neorganiziranih. Samo o rdečih je pravilno povedal, da jih je 360. Ne vemo, ali so se tiskarskemu škrtu plavil in belih smilili, ker jih je tako majhno število, in je zato plavim dodal kar 12 zaupnikov več, belim — tu je bil skromen — pa 2 zaupnika več.

To so videli že naši čitatelji, ki so sami seštevali in našli, da je v resnici plavil SAMO 89, belih pa 93, neorganiziranih pa 61.

To sporočamo, da popravite fisto končno številko tudi VI. Družnost!

Delavci!

Najcenejše se oblečete, ako kupite narejene moške in deške obleke in perilo domačega izdelka tovarne

»TRIGLAV«, JOSIP OLUP, Ljubljana, Stari trg 2, Pod Trančo 1 in Kolodvorska 8. V zalogi ima vedno hlačevine, klobuke, čepice, tkanine, šifone, irenče itd. Obleke in perilo se izgotavlja tudi po meri po najnižjih cenah in po najnovejši fazoni. Moje geslo je: Dobro blago, najboljša izdelava, nizke cene!